

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előzetesi díj:

Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 4 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadói felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Feloldás szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-előadója.
Társaságos: Buday Barna az OMGE. titkara.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Pályázat.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” alapító és évdíjas tagjai részére tagsági oklevelet szokott kiadni. Ezen oklevél művészi kivitelére szült helyezvén, — ezenem nyílt pályázatot hirdet ezen oklevél rajznak elkészítésére. A legjobbnak talált oklevél 400 koronával fog díjaztatni.

Az oklevél rajzának jelképeznie kell az egyesület alapszabályszerű működését, mely célból az egyesület alapszabályai a pályázatoknak rendelkezésére bocsátatnak.

Az oklevél nagysága: 65/50 cm.

A pályázatok folyó évi augusztus hó végéig az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” Igazgatóságához Üllői-út 25. (Köztelek) nyújtandók be.

Forster Géza,
az OMGE igazgatója.

Figyelmeztetés az OMGE. t. tagjaihoz.

Rendkívüli közgyűlésünk határozata értelmében felkérjük t. tagjainkat, hogy tekintettel az egyesület nagyobb pénzüsségletére, mely az építkezés folytán beáll, sziveskedjenek a tagdíjakat pontosan befizetni. A múlt napokban összes tagjainknak, a kik hátralekban vannak a felszólítást a befizetésre széküldöttük, postautalványt is mellékelve a pénz beküldéséhez, míg azon tagok névsorát, a kik 3 vagy több évi tagdíjjal vannak tartozásban,

beküldés végett az egyesületi ügyészhöz tettük át. Midőn erről t. tagjainkat értesítjük, kérjük hogy kötelességeiknek eleget tenni sziveskedjenek.

Igazgató.

VI. nemzetközi gazdakongresszus Párisban.

A párisi nemzetközi gazdakongresszus tárgyalásairól szóló részletes tudósítással ígértünkhez képest alábbiakban számolunk be.

A kongresszus eredményes munkát végzett s különösen öröndetes, hogy a budapesti nemzetközi gazdakongresszus által lefektetett gazdaságpolitikai irányelvek újabb megerősítést nyertek.

S mi lehetne általánosab érdekei és égetőbb kérdése és mezőgazdasági kongresszuson, mint az értékesítés kérdése. 1896 óta ugyan az általános árdepresszió nem oly mérvű s illetve helyesebben szólva, a gabonáarak valamivel emelkedtek, de az áralakulást mesterségesen befolyásoló tényezők működése változatlan maradt.

Ma is a börze diktálja az árakat, ugy mint évtizedek óta.

E kongresszus első szakosztályának határozatai komoly megfontolást érdemelnek. Itt már nemcsak a börze reformjáról, a fedezetlen határidőüzlet eltiltásáról van szó, tehát nemcsak palliatív intézkedésekről, de az egész gabonakereskedelem reorganizálásáról, a gabonakereskedelem szabályozásáról, a kínálat és kereslet törvényeinek szigorú szemellett tartásáról.

Gabonáarak nemzetközi szabályozása! Ez a jelszó, amely az Egyesült-Államokban született s a kongresszuson a német gazdák befolyásával emeletlett határozattá.

Az eszme szép és gyakorlati, de megvalósításától igen sok idő választ el s annál több, minél később sikerül a gabonáarak szabályozásának szükségességéről a kormányt és törvényhozást meggyőzni, amelyek közreműködése nélkül a terv csak illúzió marad. Addig is azonban erős várunk nekünk a védvám, mely a nemzeti termelés fejlődésének ma egyetlen terelője.

Párisban a magyar név sok dicsőséget aratott. A kiállítás minden csoportjában derekasan állja meg helyét Magyarország s különösen mezőgazdasági és történelmi kiállításunkról igen sok dicséret is a külföldön.

Nem tévedünk azonban, ha állítjuk, hogy a magyar névnek legtöbb dicsőséget szerzett a nemzetközi gazdakongresszuson való szereplésünk.

Dicsékvés nélkül említhetjük, hogy a francziákat kivéve, egy nemzet sem küldött be annyi munkát, egy nemzet sem gondoskodott oly számu és tekintélyű képviselőiről, egy nemzet küldöttjei sem vettek oly tevékeny részt a kongresszus tárgyalásaiban, mint a magyarok.

Nem kisebb egyéniségek képviselték Magyarországot, mint maga a földművelési miniszter, nemeskéri Kiss Miklós államtitkár, gróf Károlyi Sándor, gróf Zsellenski Róbert, gróf Majláth József,

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, V. ker., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. sz.

A V. Vermorel vilfranchei gyár világírú

„Eclair” peronospora fecskendőinek

„La Torpille” kénporozó- és

„Excelsior” szénkőmozgó gépeinek

kizárólagos magyarországi képviselőite.

la. augsigii Rézgázler

la. sublimált Kénpor

és mindennemű szőlővédekezési czikke és anyagok bevásárlási forrása.

Ajánlunk a cséplési létrány mindennemű

kenőcsöket

köszeneket

olajokat

és zsákokat

legelőszáru magyarságban.

Dr. Aschenbrandt-féle bordói és rézképor

Miklós Ödön, báró Malcomes Jeromos, György Endre stb. Hogy Magyarország így impozáns módon volt képviselve a kongresszuson, ez első sorban a földmívelési miniszter érdeme, aki még idejében szólította fel a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségét a kongresszuson való részvétel előkészítésére s nemcsak erkölcsi, de anyagi támogatásban is részesítette az előkészítő bizottságot.

Csak természetes, hogy a nemes főrévű elismerés koronázta, amennyiben Darányi Ignác a kongresszus tiszteletbeli elnökevé, gróf Majláth József a kongresszus tiszteletbeli titkárává, gróf Károlyi Sándor az első közgazdasági szakosztály tiszteletbeli elnökevé, Rubinek Gyula ugyane szakosztály tiszteletbeli titkárává választották meg, míg gróf Zselénki Róbert a fedezetlen határidő-irt munkálatával s úgy o mint gróf Károlyi Sándor a kérdést tárgyaló felosztalásaiakkal kellettek feltüntetni.

A VI. nemzetközi gazdakongresszust Párisban f. hó 1-től 8-ig tartották meg.

A kongresszust *Julius L'éon Jean Dupuy* földmívelési miniszter nyitotta meg és a köztársaság elnöke nevében üdvözölte a külföldi tagokat.

Szerencsésnek érzi magát, ugymond, hogy erre a gyűlésre a föld minden részéből annyi jeles szakértő jött meg. Mag a gyűződre, hogy a kongresszus előbbre fogja vinni a mezőgazdaságot és ez is hozzájárul majd ahoz, hogy a népek egyetlenségének és egyértelenségének eszméje télt hódítson.

Végül köszönetet mondott Méline, Tisserand és Sagnier uraknak, kik oly tevékeny részt vettek a kongresszus rendezésében és előkészítésében és az elnöki helyet átengedte Méline urnak.

Méline köszönetet mondott a földmívelési miniszternek a kongresszus iránt tanúsított érdeklődésért és a támogatásért, melyben a nemzetközi mezőgazdasági bizottság (Commission internationale d'agriculture) részesítette.

A mostani kongresszus céljait a következők fejezték. Az 1889-iki kongresszus főleg a termelési módok javításával foglalkozott; ebben az irányban már elég történt; most az értékesítésre kell gondolni és meg kell adni a mezőgazdaságnak a kereskedelmi szervezetet, amely még hiányzik neki. A gazda ki van szolgáltatva a közvetítőknek, akik elvesszik tőle azt, amit nyerhetne.

„Büszke vagyok, így végzi a szónok, erre a nagy gyűlésekre, mely azt tanúsítja, hogy még sok jobbatunk van világszerte, büszke vagyok arra, hogy annyira beváltott itt a mezőgazdaság, az emberi tevékenységnek az az éga, mely a földieknek irányt ad. A század elején a mezőgazdaság háttérbe szorult, hogy ne mondjam detronizálva volt, mert az ipar óriási fejlődést és annyi csodát alkotott, hogy teljesen lefoglalta a földet a világ figyelmét... Ma több fordulat állt be és a közügyem, az általános rokonszenvet melyet a kongresszus iránt tanúsított, a kiállítási igazgatóságnak a tanúsított szeretetteljes előkészítéséért, továbbá a kiváló férfiaknak, akik a kongresszus hét osztályában elváltak az

elsőki tisztelet, a bizottsági tagoknak, kik a naprendelt megállapították és az előadóké, akik előzetes anyagot szolgáltatáltak a vitára.

A szónok utalt még arra, hogy a kongresszus iránt milyen rokonszenv mutatkozott a külföldön és hogy a legutóbbi szakfelelőknél milyen buzgóan vettek részt a kongresszus munkáiban.

Méline köszönetet mond Sagniernek és följárja a kongresszust, hogy válassza meg az elnökséget.

A kongresszus *előzetes* közfelállításal megválasztja Méline-t; megválasztotta továbbá: tiszteletbeli elnököknek: *Darányi Ignác* magyar földmívelési miniszter, *Bauduin*, a hágai kongresszus elnöke, *Carbucyelle*, belga mezőgazdasági főfelügyelő, *Viguera*, a vaudai kanton mezőgazdasági kormányának főnöke;

előnököknek: *Alvord Ormány* (Egyesült Államok), *Verborus* (Anglia), *Sibout* (Oroszország), *d'Armin-Criewen* (Németország), *Lobkowitz Ferdinánd* (Ausztria), *Pavoncelli* (Olaszország), *Tisserand E.* és *Vogué marquis* (Franciaország);

főtűkáróknak: *Zillesen* (Holland), *Clarke* (Anglia), *Luiz de Castro* (Portugália), *Westernman* (Dánia), *Tardit* (Franciaország).

Julius 3-iki ülés.

Darányi Ignác földmívelési miniszter foglalta el az elnöki széket, melyet később átenged Méline-nek.

A vita tárgya a mezőgazdasági szakoktatás.

Gomol, a II. szakosztály elnöke felolvasta *Wery O.*, az Institut agronomicum tanulmányi igazgatójának javaslatát.

Dehérain, ugymond, hogy a felsőbb iskolák igazgatónak a számát nem kell növelni, mert kiterjedt ismeretek dacára is csak rebezen bírnak állásokat kapni. Azt óhajtja, hogy a felsőiskolák faluhelyre legyenek, ahol a tanulók folyton láthatják a tudomány gyakorlati alkalmazását.

Wery gyoriatlan vázolja a felsőbb mezőgazdasági oktatás fejlődését Németországban; felhívja, hogy ott *Libsi* elnökteze a falun elhelyezett iskolák eszméjét, a mit a tapasztalat igazolt is, mert az olyan iskolák soshalm tartottak lépést a tudományval. Azokban az iskolákban elváró sanok tanarok kelennek, akik tudományos bevalutalokkal foglalkoznak, legyenek ők laboratorimium, könyvtárak, tudományos légtör, oly dolgok amelyek csak nagyvárosokban találhatók föl.

Felhasználják meg *Wiltmack*, *Méline*, *Riepenhausen* - *Cranzen*, *Boucsco*, *Stébut*, *Gain*, *Gürtz*, *Wrisberg*, *Dehérain*.

A kongresszus, végül a következő határozatot hozta:

I. A felsőbb gazdasági iskolákban feltüntetni szükségesek:

Kísérleti terek, a hallgatók és tanárok részére, kísérleti állatok, jól felszerelt vegyeztési, növénytan, állattan, élettani, mikrobiológiai, mezőgazdasági stb. laboratorimium, botanikai kert és tregházak, gyűjtőmennyek és egy könyvtár.

Ezekkel föl kell szerelni mindazokat a tanintézeteket, amelyekben azok még nincsenek; ott ahol már vannak, azokat fejleszteni kell és a szükséges bő anyagi eszközökkel ellátni.

II. Kívánatos volna, hogy a felsőbb gazdasági tanintézetek elég nagyok legyenek, hogy befogadhassák mindazokat a hallgatókat, akik képtelenek az ottani előadásokat eredményesen hallgatni.

III. Műtán a felsőbb gazdasági szakoktatás a legelőzetese körü szakoktatás, valóságos encyclopaedia a mezőgazdaság összes ágainak, adott időben szakosztályokba kelenne sorolni a hallgatókat külön céljait szempontjából.

Ezen az időpontban túl a hallgatók most hallgatnak valamennyire ugyanazokat az előadásokat, mint végrekét ugyanazokat a gyakorlatokat. Alaposan tanulhatnak azokat a tárgyakat, melyek ott jobban érdeklők. Így harmadik, külön tanulmányi tantervet

kellene létesíteni azon intézetekben, ahol a hallgatók most csak két-két tárgyat tanulnak.

IV. A felsőbb gazdasági tanintézetekben több tért kell adni a laboratorimiumi gyakorlatnak mert ezek az intézetek csak így adhatnak hallgatóknak közvetlen gyakorlati oktatást.

V. A felsőbb gazdasági tanintézetek várookban helyezendők el, lehetőleg városok tözsomszégságában. A gazdálkák tartásnak fenn tartás összekötöttek. Ezen összekötöttek tevékenységének az eszközök, a kísérleti laboratorimiumok, melyekben a gazdák előjárak fejleszteni kell. Csaknem volna a tanintézetekben a gazdák számára aktuális tárgyakról rövid tartamu felolvasások tartani, főleg a gazdák egyetemesi alkalmával.

VI. Amik az alábbiok oktatást illeti:

Ezt az oktatást az jellemzi, hogy alkalmazkodik tud a legelőzetesebb helyzetekhez.

1. Az új jel a téli iskolák több órás tanulás igen hasznos oktatású tetteik. Ezek tapasztalati képest a kongresszus azt a *hadász* út óhajtja fejezi ki, hogy az alföldi oktatás szervezete kibővíttessék és téli iskolák, oly országokban, ahol még nem léteznek, nagy számban szervezessenek.

Gain a II. szakosztály elő meg a következő javaslatot terjesztette.

„Az egyetemeknek tevékeny szerepet kellene játszanok a felsőbb gazdasági oktatásban.

A szakosztály ezt a javaslatot nem fogadta el, de a kongresszus, *Graeven* indítványára, kimondta azt, hogy

„Kívánatos, hogy az egyetemek minél több figyelmet fordítsanak a tudományoknak mezőgazdasági alkalmazására.”

Julius Hét, a francia szakokgyárosok egyesületének főtűkárója bemutatja kimerítő jelentését a *czukorripa műveléséről és javításáról* (V. szakosztály).

Eriksson albonai (Svédország) növény élettani tanár indítványára a kongresszus a következő határozati javaslatot fogadta el:

„Hogy különféle nemzetközi szakfelelősi alkitások *növényélettani központi bizottság*, mely a termelt növények betegségeinek tanulmányozását nemzetközileg szervezze.

A bizottság új tagokkal is kiegészítheti magát, hogy oly nemzetei, melyek nincsenek benne képviselve, a munkáiban résztvevessenek.

A bizottság időszakos folyóiratot ad ki.

Minden országban a kutasokkal megkezdett szakfelelő határozta meg, hogy a legközelebbi 3-5 éven, mely betegségek fogja a kutasok tárgyat képezni. Akik egy-egy ugyanazon betegség tanulmányoznak, időközönként minden 3-ik, vagy 5-ik éven hol az idők, hol a másik országban egybegyűlnek és közlik egymással a teit észleleteket, hogy munkájukat a természetegség előjeleiről tudják.

Olsen lovag (Olaszország) meg szavakban ajánlja a *madarak* védelmét. Kimutatja, hogy ezek a kis állatok mennyit használnak a mezőgazdaságnak és a népek, így gátolják a malaria terjedését. A madarak védelmét nemzetközi egyezménynek kellene szabályozni.

Méline fölemlíti, hogy mikor ő miniszter-elnök volt, így irányban tett is kezdeményező lépést. De a földmívelési miniszternek egymással csak a külügyminiszternek közvetítésével levelezhetnek és az ő levelei mindig válasz nélkül maradtak. Czászárberk volna, ha az országos gazdasági egyesületek vennék a kezdeményezést kezükbe és hatánnak illett kormányra.

Darányi, *Ohlsen*, *Pini*, *Riepenhausen* - *Cranzen* helyeslik ezt a nézetet és fölkérk Méline-t, hogy által a mozgásló élre és intézze körülvelet az országos gazdasági egyesületekhez. Végül a kongresszus *Dr. Fatio* (Genf) következő indítványát fogadja el:

1. A párosas ideje alatt hatáson kell védeni mindazon madárfajakat, melyek nem ismételn határozottan károsítanak, adydekt is, amig országunknak a mindenkori hasznos madárfajak jezzük.

Kívételnek lehet helye, ha a tudomány vagy a jogos önfeledtem érdeke igényli.

2. Határozatom megtiltandó a madarak tömeges fogásának minden módja, egy a hálók használatá, melyek sok madrart fognak egyszerre, mint a lörök és a burkok használata, melyek nagy számban alkalmazhatók ugyanazt eredményezik.

3. A jelölt úttalánál előtér megvédendő madárfaállások, azok jóváírásával kereskedni, azokat adni, venni, szállítani.

A vándormadrak és kivétel a fürjek, amelyek száma egyre csökken, hasonló védelemben részesítendő.

4. Mindegyik állam megkeresetik, hogy a maga területén végeztesen ornitológiai és entomológiai kutatásokat annak kinyitólakára végett hogy az egyes madárfaállások mivel táplálkoznak és mennyiben hasznosak.

A kutatások eredménye öt éven belül közöltesse az állandó nemzetközi ornitológiai bizottsággal.

5. Minden lehető módon elő kell mozdítani a hasznos és kártát rovarozó madarak szaporodását.

6. Az iskolában terjeszteni kell a madarakról szóló hasznos és érdekes ismereteket.

Brands J. F. (Hollandia) indítványára a kongresszus kimondja:

A gyarmati hatalmak jelenlévő képviselői kötelezik magukat illető kormányuknál eljárni, hogy a területükön országokban a hasznos, ritka vagy értékes állatok és növényzetesen madárfaállások védelmében részesítsenek:

- a) szigorú vadászati törvény által;
- b) tilalmi területek kijelölésével ott ahol ez lehetséges, vagy lakatlan szigeteken, olyformán, ahol ott a vadászati feltétlenül megtiltandó;
- c) adóira is, míg ez a vadászati törvény életbe lépne, hogy megakadályozza a vadászati engedélyhez legyen közt.

2. bizonyos állati börtök és madáralkotó kímélő megállítás, vagy korlátozások és csak tudományos célra engedélyezések meg; ahol ez általában mégis nem lehetséges, ezek a gyarmati területek nagy adóval rovasssanak meg.

Julius 3-án a kongresszus tagok Achéresbe rándultak, ahol a párisi csatornák vizeit trágyázással értékesítik.

Julius 4-iki ülés.

Elnök: *Méline.*

Elnök meg köszöntet nyilvánít Páris városának az Achéresben tett látogatásán tapasztalt előzetekén.

Vacher Marcel élénk tetszés mellett adja elő jelentését az *állattenyésztési szövetkezetek és vadászó tárgyház* (IV. szakosztály) kifejtő, hogy a mezőgazdaság kereskedelmi minis kellőleg szereszer. A következő határozati javaslatot terjeszti elő.

1. A tiszta fajállatok okosra tenyésztése érdekében tenyésztő szövetkezetek létesítendő.

2. A szövetkezetek első teendője szigoruan ügyelni a löröknyírás, amely nélkül rendszeres kiválasztás nem eszközölhető.

3. Díjazással kapcsolatos vásárok rendezendők, hogy a tenyésztők egyrészt jó tenyésztőállatok szerzesének és tenyésztési állattalakat eladhasák.

4. Az így érdekében felolvasások, könyvek, képek után propagandát kell kifejteni.

A kongresszus ezután a *gabonaértékesítés* kérdésével foglalkozott.

Paismat élnök és *Legrand* szenator ismeretlők a Versaillesban tartott gabonaértékesítési első kongresszus céljait: a gabonaértékesítési fejlesztését szövetkezeti alapon.

Courtin André fejtegeti az ilyen szövetkezetek szervezetét és eljárását.

Maréillac, de Castro, Müller abbé, Roessike, Riepenhausen, Crangen felszólalnak és a kongresszus a következő határozatot mondja ki:

1. Szervezni kell a gabonaértékesítést úgy, hogy a gazdák jó árakat kapjanak, e célból

külön gabonaértékesítő szövetkezetek alakítandók a gazdasági egyesületek asszumpcián alatt.

2. A szövetkezetek:

a) gabonát vásárolnak készletelésük mellett és az év folyamán eszközlők eladások bevételéből teljesen kifizetik a vételár.

b) a szállítókra mellett a szövetkezet számlájára jó vásárlásokat eszközölnek.

c) egyes szövetkezeti tagok gabonáját mint követeltők adják el jutalék fejében, a vételára warrant által fedezett előlegelet adnak.

3. A szövetkezetek magtárakat, kerületi közraktárakat létesítenek, ahol a gabonát tárolják, kezelik, keverik, osztályozják; főleg a vasúti üzemeltetők és csatornák és a lakatosi magtárak közelében.

4. A törvényhozási intézkedők, hogy az 1899. márcz. 31-iki törvény értelmében létesített mezőgazdasági hitelintézetek és szóbanlévő szövetkezeteknek előlegelet a magtárak őrléséhez szükséges tőkét.

Az egyes bizottságok által kijelölendő helyeken birtokosok lakásaiadók, melyek jogozzák a gabna napjairát; ezekben a birtokokban helyet foglalnak a gazdasági egyesület, a kereskedelmi kamara vagy a kereskedelmi törvényeszek és a városi hatóság egy-egy kiküldöttje; az így megállapított árak hetenként közöltesendők a hivatalos lapban.

6. A kongresszus állandó bizottsága utastatják, hogy *keszdeményez* egy nemzetközi *bizottság* alakítását, amelynek tagjai az *Országos Gazdasági Egyesületek* választandók és mely a *külföldi országokban* jgyzett árforlyamokat *centrálizandó* és *közvetlend.*

7. A kormány felkérteket, hogy kellő időben tájékoztassa a gazdaközönseget a vetések állásáról, a termésérésiményekről, az egyes vidékek és országok gabonaszatáról.

Julius 4-én este a szakosztályok ülészek.

Julius 5-ön kirándulások Vilmorin urhoz Verrièresbe és Petit urhoz a Champagnaba.

Julius 6-iki délelőtti ülés.

Elnök: *Méline.*

A kongresszus első sorban a *behozatali bon-ok* kérdésével foglalkozik.

Guermier bírálja a mostani előjegyzési eljárást, amelyről azt állítja, hogy kaput nyit az üzérkedésnek. Ennek a helyébe bon-okat javasolnak, az egy vagy a liszt kivételével czímzet adatik. Itt az az baj állna elő, hogy a gabonára változna az említtet czímzet alapján beszállító téa, kávé, kárhoz árvaltozásaihoz képest; az üzérkedés még könnyebb volna, mint a mostani „örösi forgalom” nyellett. Szólok róla a kongresszusra, hogy ne nyilatkozzék a behozatali bon-ok mellett.

Beaumont P. kivélteli prémiumokat javasol, melyek az alacsonyabbak volnának mint a behozatali vámkok.

Guermier megjegyzi, hogy az ilyen rendszer az állami kincstárból nagy összegetk venne ki a külföld javára, s a francia gazdák rovására.

Méline bírálja a prémium-rendszert. Mennyibe kerülne az az állammak? A prémiumot először a gabonának adnánk meg, azután a boroknak és a többi terményeknek, mint azt jelenti, hogy azokat a gazda fogja fizetni; másfel l a külföld represszállakkal fog élni. Mondják ugyan, hogy ha a gabona kimegy Franciaországból, akkor az ára emelkedni fog; de felelők, hogy nemcsak hausse-de-baisse-spekuláció is lesz és mind a kőspekuláció ugyanazok az emberek fogják folytatni. Az árak hónapok napig emelkedni fognak, azután két évnyel lemennak, ami nagy kárará lesz a mezőgazdaságnak.

Lehet az előjegyzési eljárást javítani, de nem kell a behozatali bon-ok rendszerét elfogadni.

Paillon megjegyzi, hogy a 60%-os acquivalencia alapján, mert a mai malozsár sokkal nagyobb liszthányadot öröl a búzából.

Méline azt ajánlja, hogy a behozatali vámkokat effektive fizessék.

A kongresszus egyhangulag a következő határozást javaslatot fogadja el:

A kongresszus helytelenül a behozatali bon-ok eszméjét, kiváncs az *érdekeltségek eljárási az acquivalencia módosítását* és azt hogy a *behozatali vámkok effektive fizetése* követelessék.

Ezután a határozatúlelet kérdése került tárgyalásra:

Paismat azt ajánlja, hogy külföldbűtessek meg határozotnan a határidőre való eladásokat (marchés á terme), amelyeket nem lehet elutítani, mert csakis ezekkel lehet a jövőt biztosítani, a merőben spekulatív határidőületeleket (marchés de terme). Elmondja, hogy mily eljárásnál sikerült bizonyos spekulatív bűteszeket Németországban és *Magyarországon* megszűntetni. Konstatálja, hogy a spekulatív határidőületeleken a baisse az irányzat és azt óhajtja, hogy a nagy gazdasági egyesületek pályájukat kitűzésével tanulmányozzák ezt a kérdést.

Guermier azt kívánja, hogy a vett vagy eladott árak, az üzérké nevei és a szállítási határidők közöztétele kötelező legyen. A játék élelen csak két mód van: Az első a szerződéses üzlemben érvénytelenítése a játékkifogás czímzet, ami azt a mai törvény megadja; de nehéző megállapítani a játék szándékát, melynél fogva a szerződés érvénytelennek nyilvánítható, elforgototat; azután meg a játékkifogás czímzet csak az ügyesek károsodást lehet gátolni, de nem az általános bajt, a kedvezőtlen hatást, melyet a megsemmisített üzlet a piacozm már előidézt.

A javaslathba hoztt l a priori rendszerbá hálaosabb; az üzérkéket pellengérré kell állítani, a kötések ezentel ne legyenek titkosak, meg nem szabad megvárni a játék szándékát, mikor a játékok ismeretesek. Ezzel a rendszerrel együtt jár a részesedési szövetkezés megszűntetése.

Méline, *Zselinski* gróf, dr. *Roessike* felszólalása után *Souchon* jogtanár kijelenti, hogy a fiktív üzletet igenis meg lehet különböztetni a realis üzlettől és az utóbbi meg lehet védeni. A játékosokat nem lehet megbűntetni azért, amiért játszottak; eléggő bűnbűnök a veszteségek által; a közzététel mind a két felet szemben halált magával, mert közös az érdekük. Az alkuszokat sem lehet bűntetni, mert arra hivatkozhatnak, hogy jóhiszeműleg jártak el, nem ismerhették a megbízók szándékait. De sujtani lehet azokat, akik a játéka csúdtának a *prospektusaikkal*, melyek a járuláton embereket félrevezetik. Ha a fiktív üzlet meg nem gyanúsítható ez a játéka való csúdtán megbüntetjük és elég védelem lesz; nem szükséges a *Guermier* rendszere, mely inkvizitórius jellegű elöthet.

Paillon sujtani óhajtja azokat, kik gabnát á decouvert adnak el, mert ezek mindig l a baisse játszanak, aminthogy azok, akik birtokukban nem levő piparokt adnak el, mindig hausse-ra spekulálnak.

A kongresszus ezek után kimondja:

1. A tőzsdei törvény által szabályozni kell.

2. A mezőgazdasági terményekre köthető ügyletek, melyeknél a czélt nem a tényleges szállítás képezi, melyek merőben játékvételek, nem peresíthetők; a játéka való csúdtán büntetési súljassák.

3. Aki határidőre ad el, ne válassza háza tetszése szerint a szállítási napját az esedékesség hónapján belül.

4. A gazdasági termények árának megállapítása az illető napon eszközölt és terjedelmű árnyában figyelembe vett tőzsdei műveletek jegyzésének általa szerinti történők és a műveletek bejelentésére kötelező legyen.

5. A termények szállítást cselező részesedési szövetkezetek megállapítandók.

dobják piacra a termést. Ezidőtájt u. i. (augusztus hónap) már fogynak van a sörgrának komlójeszetele, a sörfogyasztás pedig még erőteljes is így a nyári komló biztos bevokre talál.

De nemcsak a szedés időpontja lényeges hanem maga a szállítás is. Így előbb sorban jelentékeny számban a biztos munkásokra van szükség, mert a komló szállítására az egész lakosság 6—10 nap alatt le kell szedni. Annnyira lényeges a munkásokérde, hogy pl. egy 10 holdas kertben 200—250 asszony, persze is gyerek munkát látam foglalkozni. Leány baj az, ha csak akkor szedhető a komló, amikor összeesik a gabonafélék aratásával. Ebből a körülményből ndlunk sok édesedelem s baj szokott bekövetkezni.

Mint az imént láttuk, egyesekben erősebb férfimunkára kívül csupa előcsőb s könnyebb munkára van csak szükségünk. A tobozok szedésénem egyből, mint csipogetés, a mit ülőhelyben is lehet végezni, mert a tobozokat megrakott indát a „gyűjtők” hordják a szedőkhoz, akik 3—4 nagy csoportban ülnek a komlóskert szélén megvezetett komlóindákból készítik szedni alatt. Ha komló-mivelésünk pózna-rendszerű, úgy a férfimunka sora járja a komló sorok kezében egy éles kacsorral és kerti olóval s a komló-indákat a föld felett egy méternyire olvája. Nyomában jár egy vagy két férfimunkás, akik az emelő vassal a póznát a földből kisse kiemelik annyira, hogy az utóbb jókétmunkás az indákat megrakott póznáktól kézzel kiemeli a sorközébe felelteti, az indákat a póznán kétféle három darabba vágja, arról lehuzza s a gyűjtők össe, hogy a „gyűjtők” nyomban a szedők keze alá vishessék.

A sordnyomivélés kertekben annyiban van eltérés, hogy ott fent a vezetőútról ory hosszú rudra erősített olóval egyszerűen elvágja a futató szegelyt, az indákat együtt s az a földre zuhan. Tehát *lent a föld felől nem metszik el az indákat.* A földön fekvő indához odatelepszik a szedő s leszédvén a tobozokat, halad tovább a következő tökéhez. Ezen ivélési módnál tehát elérték az, hogy az inda nem vágatván ketté, a tőkén marad s minden tápanyag a levelekből; szárból és ostarindákból késo öszig visszatartható a tökébe, azt erősíti, átétet tartósabbá teszi. Ezen eljárás tehát a növényvisszatartó követelménynek megfelel, de szembetűnőben eredményes se tudós, se gyakorlati komlótermesztés nem számolt be, mert ténny az, hogy a pózna-rendszerű komlóskertek, ameleket tehát évről-évre ivelágnék, ép anynyi ideig eltarthatnak, mint a sordnyomivélésiek s hozamukban sem sokat különböznek. Így a gyakorlatban késo helyen nem vágják le az indákat, hanem legtöbb helyen úgy járnak el it is mint a pózna-rendszerűnél. Igaz, hogy az az inda a tőkén marad, kevesebb férfimunkás kell, de mégis az ellenőrzés szempontjából jobb ha gyűjtő helyen szedik le a termést, mert a kertben szed-tört-utáni munkások késo munkát végeznek: a gyakorlatban soknyában dolgozván, mindig a tobozokkal dusan megrakott töveket keresik ki, a genyebb termésüket pedig könnyelműen elhagyják, továbbá az ilyen munkások nem lévén ellenőrzés alatt, a megvezetett tökéket se szedik le tisztára, hanem a szepordán apró tobozokat rajta hagyják a mindenképp, ezért káros a termés. Mindezt a gyűjtőhelyen történő szedésnél nem következtetik be, mert minden sátor aljánál ott van a felgyűjtő.

Az egészen alacsony rendszerű sordnyomivélés kerteknél is csak elméletileg áll meg az, hogy ott állva közvetlen az indától történik a szedés, mert fenjelzett kárvészélyek miatt itt is jobb a gyűjtőhelyen való szedés.

Ideháza is, külföldön is szokásban van azon rendszer, hogy a levágot indákat szekérré

rákják, hazahordják s a szedés hívős csűrben vagy szarbnak végeztetik el.

Naponta csak anynyi indát szabad lemeteszni, a mennyit aznap le is szednek. Helytelen dolog tehát, ha tulsokat vágnak le a mint-hogy az akár kint hever a sorok között, akár lent a csűrben, már egy éjszaka folyamán meg fog pállani s a tobozok megrottaszva lesznek. Ezzel, a mennyi indát egy nap levágták, azt le is kell szedni s ezért Csehországban sok vidéken látni mellett éjfélig szedőket szedni.

A toboz a munkás leszedi, lecsipegetti két ujjal az indáról, de úgy, hogy legalább 1½ cm. szára is maradjon. E nélkül a toboz széflog hullani, mivel a legkeményebb köröm sem bírja ki a munkát, a munkások a hüvelykujjra bédog gyűszűt huznak, a melynek kidő lemeze helyettesítse a kormát. Órádnál kell a lehorzsolástól is, mert az ilyen toboz is könnyen hull széjjel. Nagy szárat, vagy épen kocsonyit a tobozba nem szabad betelepni, ép így leveleket sem. Előfordul, hogy a nagy tobozok át vannak növe levelekkel, ilyeneket vagy eldobunk, vagy kettétépünk s a leveleket elvájtjuk. A toboz lezsedésénél fontos a ródogatás is. E végből a munkás előtt 2—3 kosár álljon, a jellegzetes s rendez tobozok külön kosárba dobja, a hibásokat, de használhatókat ismét egy más kosárba, a beteg tobozokat, penészeseket, üresek, tulyanogtatottakat egy harmadik helyre. A válogatott komlóért sokkal jobb árt adnak a kereskedők. A férfimunkások napozmába a dolgoznak, a szedők azonban szakmányban még pedig a kosarak úrtartalmára szerint 12, 16, 20, 24 fillért kapnak úgy, hogy 100 liter nyers komlóért 60, 80 fillér esik. Háromszéknyében 25 literes kosárát 20 fillér, a Küküllő vgyében 25—30 fillér, a Dunántul 20—30 fillér a szakmány. Szász liter nyers komló súlya 5—6 kg.

A szedés csak harmat- és esőmentes időben szabad végezni és pedig naponta reggel 4—9 óráig, délután 5 óráig. A nedvesen bekerült toboz felmelegszik nehezen szárad, minőségéből veszt, sokszor meg is romlik. Ha a szedő kosara tele van, ezt a beváltó helyre viszi, ott felirizsigalát után kap egy elismeréventy (bárcát), amelyet vagy aznap este váltának be készpénzzel, de a munkás-biztosítás célszerűsége miatt inkább a végén, hol a komlótermelés még új, vagy a munkások gyakorlatlanok, ott bizony napszakmunkával kell végig küzdeni a szedést. Ujjab időben a munkaháznál segítődnő szedőgépeket is szerkesztették, de ezek sok hár tettek a tobozban. Bajor- és Csehországban a hegyvidékek lakói ócsa vasutat szállítják a komlós vidékekre, ahol, mint tudánk a térségben, a Stájerországban pedig az iskolázás csak októberben kezdődik, mert a gyermekek szeptemberben még a komlóskertben vannak elfoglalva. Természetesen a szünidő is egy hónappal később kezdődik.

A szedő kosaróbal a nyers komló a száritóba kerül, amídon ujjab igen lényeges tennivalók következnék, ezekről más alkalommal lesz szó.

Csérer Lajos.

TAKARMANYOZÁS.

Rovatvezető: Csélek István.

A búkkönyvmag, mint tej-takarmány.

Külföldi szaklapokban ujjabban néhány közlemény jelent meg, melyek előnyös tapasztalások támaszkodva elszántan igyekeznek a búkkönyvmag rossz híret s arra a helyre öbájják azt, mint tejtakarmányt juttatni, melyet fehérgyészadságánál fogva megérdemelt. Ebből a szempontból is megemlékeztünk már róla a „Köztelek” 35. számában,

mely alkalommal' különösen azt hangsúlyoztuk, hogy a kisgazda a búkkönyvmag nagyobb mérvű etetése által a kereskedelmi takarmányok vásárlásától szabadulna meg, miáltal sok család és csalátlattól menekülne. Mután fontosságot tulajdonítottunk e dolgan, újra fölilyük az olvasó figyelmét a búkkönyvmag etetésére, mivel a külföldi lapokban meglejtlen néhány fontosabb tapasztalat közlése által megörzöni reméljük, hogy a búkkönyvmag nemcsak nem rossz, szőt ellenkezőleg nagyon jó tejtakarmány, úgy hogy mindenesetre megérdemli, hogy a kereskedelmi takarmányok egyrészt pótolja ott, ahol elég jól megettem. Egyuttal megemlítjük, hogy amíg a szedő búkkönyvről fogunk elmondani, a vad búkkönyvre (trübrühdalt) is vonatkozik, mert utóbbi hasonló táphatással bír, mint a szedő búkkönyv.

Legkimerítőbben foglalkozott a búkkönyvmag táphatásának tanulmányozásával Knieiric, ki a pétérhóli kísérleti gazdaságban Oroszországban 6 évig etette fejtehenekkel s ki Thiel „Die wirthschaftliche” c. munkájában megjelent. A füzetében most közli róla a tapasztalatait. Knieiric egyerszámú magyarázatát adja annak, mikép volt lebetegés, hogy a búkkönyvmag a legrosszabb hírbet juttat, mint tejtakarmány, holott mindig annak gazda, ki tenehével etette az ellenkezőről győződött meg. Szerintem ugyanis legelőször Haubner, később pedig Dammann, Fott, Fieischman s Werner, e nagyérdm írok, de különösen Kühn „Die zweckmassige Ernahrung des Rindviehs” című könyvének első 10 kiadása, melyekben Kühn valószínűen Haubner nyomán fölfejtlen elezte a búkkönyvmag fejtehenekkel való etetését, s mely kiadások minden itel-igens gazda hírt-kában voltak okotok azt, hogy végre nemcsak az elmélet, de a gyakorlat emberei is igaznak ismerték el Kühn véleményét, mit megkönyvelt az is, hogy abban az időben még nem sok magbúkkönyvt természetkeztek s így csakis kevesen jutottak abba a helyzebe, hogy takarmányul használják.

Hogy az említett szakírókat mi indította arra, hogy rosszallják a búkkönyvmagnak tehenekek való etetését, bjos megmondani, mert annak nyoma sincs, hogy valaha tanulmány tárgyává tették azt. Így tehát csak azt lehet fölfejteleni, hogy felületes vagy talán romló búkkönyvmaggal tett kedvezőlen megfigyelések adták hozzá az első lökést s hogy az később tradíciószerűen pldálódot egyik íróról a másira. Lehet, hogy a csillagért magis is részes abban, hogy a búkkönyvmag ártalmatlan voltól támadt balhít oly mély gyökeret v. r. mert a szakírók azzal szerették a búkkönyvmagot összehasonlítani, de közülük egy sem vette magának azt a fáradságot, hogy megvizsgálja mennyire jogosult az.

Később persze a Kühn volt az, ki legkorábban győződött meg tévedéséről, mert Guick, ki a búkkönyvmaggal Kühn vezetése mellett kísérletezett, a legjobb tejtakarmány egyikének mutatta azt. E is kísérlet, melynek eredményeiről a „Köztelek” füzettedett 35. számában is megemlékeztünk, csakhamar öklül szolgált arra, hogy nemcsak Kühn változtatta azoiban a tejteletetésre későbbi kiadásában a búkkönyvmag etetéséről rovatokozó véleményét, hanem hogy mások is megkísérlejték azt, kik tapasztalataikat most közléseivel, kivétel nélkül kedvezően is nyilatkoznak róla.

Külréim 1890 ben kezdte a búkkönyvmagot etetni, de előbb csak egy tehennél; midőn azoiban a tejteletetésre későbbi hatónak találta, csakhamar a pétérhóli gazdaság összes teheneinél alkalmazta s aránylag nagy mennyiségben etette is, mert a tehének darabonként s naponta 2—3 kg. búkkönyv-áratát is kaptak, holott a szakmunk. p. Kühn említi könyve még a hizómárhánál is csak mintegy 1½ kg.-ig való használatát ajánlja.

Az első kísérleti tehén (chilomogori orosz fajta) mely 3000 L évi fejeslét bírt, előbb csupán 175 kg. hereszénát, később 175 kg. hereszénát és 2 5 kg. búkkönyardát, végül pedig ismét csupán 175 kg. hereszénát kapott naponta. A kísérlet tehát három időszakra lettek felosztva. Ezen időszakok adatait, melyek naponta átllagokat fejeznek ki, a következő táblázat teszi szemléltetővé:

I. időszak	Teremt Takarmány napokban	Tejmeny. %	Tejmeny. %	Tejmeny. %
I. átmeneti	15	175 here-	—	—
I. fő	6	széna	7.69	2.82 0.216
II. átmeneti	7	175 here-	—	—
II. fő	5	könyarda	10.25	2.63 0.269
III. átmeneti	9	175 here-	—	—
III. fő	6	széna	7.23	2.76 0.190

A második időszakban etetett 250 kg. búkkönyardara tehát 0.053 kg-al növelte a naponta a tejtermék házat, azaz a teljes zsírtartalmát 0.19%-al csökkentette is. Ez oly szembetűnő hatás volt, minőt Knievier más takarmányokkal eszközölt számos etetési kísérletei egyenként sem észlelt, pedig azt tekintette sincs véde, az hogy a tejalvásal és a laktáció előrehaladásával fokozatosan hanyatlani szokott. Kísérletét továbbá még azt említi arról a kísérletről, hogy a búkkönyardara már az átmeneti időszak harmadik napján 30% al növelte a tejmennyiségét, mely a laktáció előhaladásával járó fokozatos hanyatlásbeszámításával 37%-ra tehető. Ez azt jelenti, hogy a kérdéses tehén naponta 278 kg. al több tejet adott, mint amennyit adott volna akkor, ha csupán hereszénát kapott volna. Ugyanazt az eredményt is megkísérletét, hogy a búkkönyardara szembevetve utóhatást is fejtett ki, mert midőn a darát elhagyta, csak lassu hanyatlás következett be a kísérleti tehén tejelőképességében.

E kedvező eredmény arra bátorította a kísérletezőt, hogy a következő ősztl kezdve állandóan alkalmazza a búkkönyardát a pétérohi tehénbesztésben, mi egy kg. napi adagjal meg is történ. Midőn azonban 1898/94-ben a sörpára ára igen föl ment, mi annak gondosabb felhasználását vonta maga után, nagyon sok vadbükköny kerül a piacra, mely iránt a gazdák tartózkodóan viselkedtek, mert feltétlenül, hogy károsan hathatna a tehenekre; így tehát nagyon ócsón lehetett a vadbükkönyöz jutni s ezért most már 2 kg.-nyi mennyiségben kezdte etetni, 1896/97. nyarán is adott 125 kg. vadbükkönyt a tehéneknek s azért is nagyon határozottan taladta. Hogy mily előnyösen hatott a búkkönyardara az 50-60 db között váltakozó tehénbesztésre, következő adatokból világlik ki, melyek az egy-egy tehén évként eső abrakartamányát s a tehénk általános évi fejeslét tüntetik föl kilogrammokban:

Év	Búkkönyardara	Kökuszód.	Málidiszidara	Urgent	Ergepa	Sörpára	Málidisz	Összes abrak	Tejmeny. %
1891/92.	34	205	178	—	—	—	—	417	1785
1892/93.	259	119	200	—	—	—	—	581	2070
1893/94.	352	160	190	100	84	—	—	930	2175
1894/95.	440	102	184	404	—	—	—	1194	2469
1895/96.	540	246	234	—	—	—	—	1139	2372
1896/97.	710	257	274	—	—	—	—	1242	3060
1897/98.	656	188	252	—	—	—	—	1194	2469
1898/99.	587	222	230	—	—	—	—	1119	2372

A tapasztányok tehát évről-évre javult, mint részint az abrakartamány szaporításának, de annak is lehet tulajdonítani, hogy a tehének évről-évre több búkkönyardát kaptak. Miután itt nem kis kísérletről, hanem rendszeres etetésről van szó, azt mondhatjuk, hogy most már a tapasztalás is bebizonyította, hogy a búkkönymag nagyon becses takarmány a fejős-

tehenek számára. Megemlítendő még, hogy a tehének mindig szívesen fogyasztották a búkkönyardát és hogy es sokasban mutatkozott ártalmának, mert sem dugulást vagy elvetéltet nem okozott, sem pedig az ébrények és szópók borjúkifejésének nem ártott. Ezért a jelen évről már 3 kg. búkkönyardát, 0.9 kg. húsanyagot, 0.75 kg. kökuszódópogást és 0.75 kg. száritott sórtöröklyét etetnek Pétérohofon a tehenekek fejénként és naponta.

Pétérohof szomszédságában egy magánbirtokon szintén etetnek már évek óta búkkönyardát a tehenekek s ott is csak hasznosnak találják azt. Knievier továbbá egy előadás alkalmával, melyben a búkkönymag etetését is érintette, számos gazdától azt hallotta, hogy ők is csak a legjobb tapasztalatokat tehetik vele a fejősteheknekél.

A búkkönymag azonban csak a tejmennyiségét szaporítja, de nem a tej zsírtartalmát, sőt ellenkezőleg utóbbit apszítja. De ezen nem csodálkozhatunk, mert más takarmányok, melyek a tej mennyiségét szembetűnően szaporítják, szintén így hatnak rá.

Ugyanis a tej százelekes zsírtartalmát inkább csak azon takarmányok képesek előnyben befolyásolni, melyek a tej mennyiségét csökkentik; olyan takarmány pedig, mely mindkét irányban előnyösen hatna, nagyon kevés van, mert talán csak a kítűnő legelő, továbbá kis mértékben a zab és esetleg az árpa s máltaszára mondható annak.

Knievier még egy kísérletről emlékezik meg, melyely egy a búkkönymagnak a tej zsírtartalmát csökkentő hatását, valamint azt óhajtja bizonyítani, hogy a fejőstehek aránylag sok búkkönyardát fogyaszthatnak hátrány nélkül. E kísérlet, mely a már ismertetetthez hasonlóan átmeneti s fődázokzóra oszlik, szintén csak egy tehénen eszközöztetett, melynek alaplakarmánya 7.5 kg. réti széna és 5 kg. zabszalma volt. Az abrakartamány mennyiségét valamint a többi adatok következő táblázatból vehetők ki:

I. időszak	Tejmeny. %	Tejmeny. %	Tejmeny. %	Zsírtartalom
I. Átmeneti	6	1.5-4 kökuszód.	—	% — kg.
I. fő	8	4.5 kökuszód.	6.70	4.21 0.285
II. átmeneti	6	3-0.5 kökuszód.	—	—
II. fő	11	4.5 búkköny	6.84	3.58 0.245
III. átmeneti	6	3-0.5 búkköny	—	—
III. fő	10	4.5 kökuszód.	5.93	4.38 0.259

Knievier ezt követetettétt ebből a kísérletről hogy:

1. A búkkönyardara mint kizárólagos abrakartamány 4.5 kg. napi adagban használva legkevésbé sem ártott a tehén egészségének; 2. 4.5 kg. búkkönyardara etetése alkalmas valamivel több tejet választott el a tehén mint előbb, midőn ugyanannyi kökuszódópogást kapott, dacára, hogy a laktációban már előbbre volt haladva; ha utóbbit is számítjuk, akkor a búkkönyardara által elért tejszaporulat 8%-ra tehető; 3. A 3 tejszartalmára jelentékenyen csökkent a búkkönyardara etetése alkalmas. Ehez hozzátűzhetjük, hogy a búkkönyardának a tej zsírtartalmát is csökkentő hatása azért olfoltott itt, mert a kökuszódópogást a pálmagpogástéhoz hasonlóan rendkívül előnyösen hat a tej zsírtartalmára; a búkkönyardara tehát oly konkurálóan állott szemben, mely a tej zsírtartalmára gyakorolt hatását illetőleg igen nagy előnyben volt vele szemben.

A búkkönymag arról is találunk feljegyzéseket, hogy a tej és így kezelet lesz tőle, amit

azonban a pétérohofi tapasztalatok semmiképp sem igazolnak, mert az ott készített friss és állott vaj nyomát sem mutatta a kezeletű zok, é. p. még akkor sem, midőn a 4.5 kg. búkkönyardával tartott kísérleti tehén tejből készült. Amely azonban tapasztalat, hogy a vaj kemény és morzsás lesz tőle, de azt könnyen elenyelozhatjuk, ha kevesebbet etetve, oly takarmányfélét is adunk a tehenekek, melyek ellenkezőleg hatnak a vajra. Eszerint tehát csak az használhatják a búkkönymagot kizárólagos abrakartamánnyal, aki nem foglalkozik vajkészítéssel; egyébként pedig minden tejtermelőnek nagyon előnyösnek ajánlani, mert a búkkönymagot fehéregyadagszabhoz viszonyítva, késégtelenül a legolcsóbb abrakartamányok egyike.

Ha nem is pontos kísérletezéssel, de gyakorlatilag Haberstrohm is kibővíthető a búkkönymagot, ki tapasztalatait több német újságban, pl. Fuhling's „Landw. Zeitung“ 13. számban közli. O évek 5 év fejőstehekén állított hűzőbe s az eddig használt gyapotmagliszt helyett búkkönymagot adott nekik, hogy minél előbb alapadjanak. A búkköny, mely az első 3 hét folytán nagyon penészes volt, néhány óráig fetez s aztán szétzavara eleinét 2 majd 3 kg-ot etetett 1000 kg. élősulpra. M gletelésére azonban nem padtak el a t-henek, sőt ellenkezőleg jobban kezdtek tejni s tejből több vajat is lehetett készíteni mint előbb. Erre ugyanannyi föl búkkönyt adott 35 fejősteheknek, amire valamennyit elmelkedett a tej és veltjózan s a vaj legjobb minőségű s élénkszára szinű lett. Így 75 kg. búkkönymagot etetett naponta, egész télen pedig 136 g. búkkönymagot fogyasztottak tehénei nélkül, hogy emésztési zavarok, agyongesztozók, sürű vér, elvetéltés, szóval oly bántalmak keletkeztek volna, aminőket az írók szeretnek a búkkönyrelettel termesztől, mert az a 12 évbe használja tehénbesztésben a búkkönymagot, a 6 évbe az utolsó ötökben darvára, de az így sem mutatkozott ártalmának.

Ily tapasztalatok után nincs okunk, hogy a tehénészetekben ezután is mellőzzük a búkkönymagot, sőt ellenkezőleg azok inkább arra ösztönözzenek minket, hogy minél több magbúkkönyt termesztől, mert az a 12 évbe használja tehénbesztésben a búkkönymagot, a 6 évbe az utolsó ötökben darvára, de az így sem mutatkozott ártalmának.

Cselli István.

SZÓLÓSZLET, KERTÉSZLET.

Rovatvezető: Angyal Dezső.

Az almabor készítése és gondozása.

Évenként egy-egy keszser a gyümölcs-érad idején, egy-két hétig szives olvasónk neki buzdul és kérdést intéz: hogyan lehetne ebből vagy inkább a gyümölcsből bort készíteni?

Némelyek inkább csak a csemeseg számba monó ribizke-, köszmété- vagy megybor iránt érdeklődnek, míg mások komolyan megakarnak próbálkozni a Franciaország némely részében — különösen Norrandiában — valamint a nagy Németbirodalom egyes országában, főképen Württembergben és a Rajna mellékén nagyon készített és ott kedvelt, de nálunk csak a legemlegettebb itallal, az almaborral.

Ha atán az illető nem maradt a pusztá szándékánál és az önmaga készítőte italt nagy várakozások közt megiezi: az első koryok után kézesen van a többé meg nem másítható véleményével, hogy: „minden beszéd lirom-lárom... az almabor nem embernek vagy legalább is nem magyar embernek való ital, hogy az nem is bor...“ és így tovább.

mint a kőnép számára készült egészséges, ládító illat, mely olcsóbb mint bor, egészséges, sőt mint a sör és nem oly veszenelmes, mint az italok ördöge: a pálinka.

Dr. György István.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

310. kérdés. Ez év április hó 18 á-n majom hó utoljani átvételre 160 darab süldőt véttem, melyeket eladó mint vészes ámenteket adott el. A süldők egy hónapig nálam voltak, a midőn azokon a vészes előjelel mutatkoztak, a miről eladót rögtön értesítettem. A sertések most 50%-ig megmaradtak belőlük.

Kérdem, követeltetés-e eladótól kárpótlat az elhullott sertésekért és az elfogyasztott tengeriért? Mitán követeltem csak akkor tehetem, midőn a vész teljesen megszűnt, kell-e adni is eladó ellen jelentést tennem és fő? Megjegyzem, hogy eladó irásban is vészes ámenteket adta el a sertéseket s felszólítván a vészt nem tudja igazolni. S. O.

Felelet.

Szavatosság sertésvészert. (Felelet a 310. az. kérdésre.) Mitán a jelen esetben a sertések sertésvész kibetűrés megelőző már egy hónap óta voltak a verő birtokában, nem lehet kártérítési igényt azon a czímen támasztani, hogy az eladó már fertőzött sertéseket adott el. Másfelől nagyon kétséges is, vajon lehet-e ilyen igényt azon a czímen érvényesíteni, hogy az eladás azért a kikötéssel történt, hogy a sertések a sertésvészen már előzőleg ástettek. Az a tény, hogy a sertések a véletl után egy hónap múlva megbetegedtek, nem zárja ki azt, hogy az illető falka egyezmen már fertőzve volt. Ha ugyanis az első alkalommal a megbetegedés nagyon gyenge volt, akkor az ennek folytán felálló immunitás is olyan kisfokú, hogy egy későbbi, erősebb fertőzés ellen nem nyújt védelmet, egészen elkétfente attól, hogy az első alkalommal a fertőzött falánkán egy része esetleg egyáltalán nem is betegedett meg. A netalán támasztandó per annál bizonylatlanabb alapon nyugszik, mert utólagosan feletre nehéz annak beigazolása, hogy az életben maradt sertések hónapokkal előbb sertésvészen betegtek voltak-e vagy nőt? De ha ez a beigazolás netalán sikerülne is, az eladó kizárólag a megbetegedés előfordulásának tényéért felel, mint a mielőtt kifejezetten szavatosságot vállalt, a mi azonban egyáltalán nem értelemszerűt képpén, hogy a sertések később nem fognak többé megbetegedni. Ha már a verő a maga részéről némi biztosítékot keres és talál abban, hogy vásárolt sertések között megelőzőleg már a sertésvész előfordult volt, tudnia kell azt is, hogy a betegeségek valamely falakban való egyszeri felépése nem nyújt mindig hatásos védelmet a betegeségek újból való felépése ellen. Ezkre való tekintettel nem hiszünk, hogy bíróság az eladót a tényleges összes kár megtérítésére ítélné.

Részinkről egyébiránt a nálunk annyira lábrakapott szakszót, hogy sertések ádsvévelé-nél a vészes előző lezajlását kötik ki, egyáltalán nem helyesbülhetik. Eltekintve arról, hogy ez a kikötés, az előbb mondottak szerint, nem nyújt a károsodás ellenében kielégítő biztosítékot, a szokásos eljárásnak az a következménye, hogy a verő, tulajdonosa bízva a kikötés jelentőségében, elhanyagolja a véletl után a betegégek ellen való védekezést, míg erre gondosan ügyelve, különben megkímélhette volna magát a károsodástól.

Hizóállatok értékesítésének időszakai.

(II. folytatás.)

II. Juhok értékesítése.

Ezen állat a táplálkozás terén majdnem teljesen elvesztette jelentőségét. A régebbi időkben annyira híres magyar juhtenyésztés, ha a mai viszonyok között minőségi tekintetben sokat javult is, de mennyiségi tekintetben óriásián lehasznált. Az állatot, mely tagoltság előtti időben nagy csoportokban lepett el hegyet, rónát, völgyet, magas gyapjardák idején pedig „aranylábakon járt” — másképp csak egyes uradalomnak látjuk kisebb falakban alárendelt mennyiségben, kisbirtokosnál pedig legfeljebb dombos, koprában, vagy hegyes vidékeken durva fajtáiban, de még leginkább Erdély havasi ormáin. A főváros piacznán élelmezési czélokra fibozott juh nagyon alárendelt szerepet játszik a még elhelyezése is nehékes, vontatott. Paraszt-birka husát az alsóbrendű munkásosztály fogyasztja, a hizalt angol ürüket pedig csak az „ürüczomb-gourmand”-ok s egyes restauratórok vásárolják.

A gyér keresletnek megfelelően a fohozottakban is végtelen gyengébb, sőt azon eddig hallatlanul dolog is megsejt a budapesti juhvásáron, hogy a folyó év tavaszán egye hitvárság meg került tartatód, mert egyetlen birka sem került felhajtásra.

A nálunk főhizalt angol husafajta juhok még inkább értékesítetők Bécs piacznán, — mint nálunk, ámbar a juhhus Bécsben is gyenge szerepet játszik az élelmezés terén.

A juhexport Franciaország, Belgium stb. államok felé, hol a birkahus (körülkötött) majdnem „nemzeti élel”-t, szerepet játszik, amily virágzó volt annakelőtte, oly gyenge mostanában. Az export egy meg van nehezítve Franciaország szág részéről (állategészségügyi korlátozásokkal), hogy az egyetlen magyar bizománya czég, melynek Párisban eddig exportúrtája volt, a folyó év január elsején beszüntette működését.

Érdekes adatokat tár elő a kiviteli statisztika.

Magyarországból kivitelt:

1894.	1895.	1896.	1897.	1898.
Franciaországba	3671	43582	95179	42161
Belgiumba	1133	—	444	270
			405	—

darab élő juhok.

Az osztrák-magyar vámterületről (beleértve a bécsi vásárt is, mert az onnét kivitelt juhok 90%-a amugy Magyarországból származó juh volt) kivitelt élő állatokban:

1896 ban	153,227	darab juhok
1897-ben	71,414	—
1898 ban	14,358	—
1899-ben	—	—

Midőn a francia kormány az élőállatok bevitelét betiltotta i Kivitelt 1896-ban 137,208 darab juhok lett állatban.

Erre a francia kormány a levőre szállított juhokat is szigorú állategészségügyi vizsgálataknak vetette alá s oly súlyos korlátozásokat léptett életbe, hogy a bevitel majdnem lehetetlen.

Közbén Franciaország — a teljes el-elzárkozás éven alapuló agrárpálmunkájával nemcsak ellenünk s más természetű államok ellen, hanem saját gyarmatbirtokai ellen is hasonlóképen járt el.

Azelőt ugyan, a magyar, dán, német, orosz stb. juhok behozatalának beállítás idején, Franciaország juhtenyésztése még nem állott oly fokon, hogy a befolygatás szükségelt a honi termelésből fűdéllette volna és kénytelen volt piacznra gyarmatáról — Argentínából — származó juhokat beengedni.

Argentínából — csak magára a párisi la villettei szantoriumban — évenként behozhat legvágs czéljaira:

1896-ban	114,064	darab élő juhok
1897-ben	93,888	—
1898-ban	82,453	—

Tehát évenként fokozatosan oly arányban kevesebbet, a mint a hozottak értékesítését. Ma már úgy áll a dolog, hogy a francia termelői fokozatosan szorítkozó kifelé az idegen importot és juhtenyésztésüket is hatalmas arányban fejleszti. Náluk a gyapjú melékes szerepet játszik ma, a foyaszt a husos testre tehát a finomabb s több húst tartalmazó képességre fektetnek.

Merino típusú juhaink nálunk vigyáznak arra, hogy a gyapjú minőségét ne rontsák, de emellett a hustermelel képességet forrasztják, a Merino Diechley-fajtájukat különféle hazai s angol fajtákkal való keresztezésekből állították elő s a finomabb gyapjú mellett a nagy husstermelel is igen jól elérték nála. Charmoise juhajtájukat a szűnő husfajtáknak bizonyult, Borwick juhok, melyek azelőtt közönséges és tisztán gyapjutermelel durva parasztfajta volt, ma igen jól javított hon fajta lett.

Néhány év múlva az összes juhvaszárkiséletet hon tenyésztésből fűdözik s a idegen importot teljesen kiszorítja s akkor azon milliók, melyet a fogyasztásra bevit juhokért az ország a magyar, német, dán, orosz stb. gazdáknak fizetett, az országban honmár nem a gazdák körében oszlanak föl s inkább a kereskedelem s ipar kap általuk erőforrásokat.)

A változ állapotok jühkivitelünk bizony nem nagyon örövendékes. Beszünkötöt bégét állattank előtt a villettei szantorium kapuja — talán véglegesen — s ha hizalt birkaikat az osztrák szomszédoknak nem fognak ízteni — megcsúszik maguk.

Bárdnyok iránti kereslet idönként élenkebb vidék Budapest és Bécs piacznán s fő (nem zsirosan) följavított husos bárdny husvét előtti néhány héten és utána az ugynevezett „zöldsláda-szezonban” elég jól értékesítőd.

(Vége köv.)

Aratási eredmények s a gabona-áralakulás kilátásai.

A július 17-én lefolyt fűzdszénként alkalmával egyik felszólaló jónak találta bűnnek stigmatizálni az, hogy a Közletben birtajták a gazdát a buza el nem adására, de ugyanezen anketén a börze kiküldöttéjre hangoztatják, hogy ez idén ne cselekedjen a gazdák úgy mint a múlt évben, hanem igye-

*) El nem mulasztom, hogy ezutal rére ne mutassak az ezen terén Franciaország uralkodó régebbi állapotokra is. Az ötvenes években ott a juhtenyésztés már alaposan állott. A tenyésztők nem voltak tekintetű a már akkoriban magas fokon állott ipar- s parasztnak, s a közletben a buza el nem adására fűdelték a fősúlyt, hustermelel juhokra nem fordították figyelmét, a sokkal mostohább sghajtat, geografiai s gazdasági irás az érem, hogy mostori figyességgel és tulajdon a előlírni műtveiben hivta föl a francia gazdákat az angol irány követésére és adott utmutatást e rövid júlzásválakul sok gabonát termeszteni, de kevés földön, — sok telarmányi termeszteni és a kevés földre sok állatot beálltani. Mindent ott termeszteni, hol a legelővel terméje van kitűrés. Rossz földben nem erőszakos sok földet, hanem a földet a földet, de jó fajta és „kiadó” husos állatot tenyészten. A frakkák mint főmélbe redukmatum, megfogadták a példát és meggyeltek a landokot. Lavagne könyve tehát sok millió hasznát hozott a francia gazdaságnak. A könyv öt kiadást ért meg és elő felezik minden mivel francia gazda asztalán — tehát, hogy a francia gazdák — olvassák tehát — haladnak is!

kezdenek a buza eladására. Tehát a földes embereknek szavát előcsomagot jósolni, de a Köztelek bunt követel, ha áremelkedést prognosztikál.

Gazdársáink nem resteljenek feljegyezni és venni, hogy aznap, mint a börtörzsegek nyilvánosan és az újságes lapok számára kijelentették, hogy a buzaeladással nem késünk, ugyanaz nap az októberi terminus 7 forint 45 krajczaron állott; most majd meglátjuk vajjon teljesül-e a börze jósolása, előbb lesz-e a buza vagy drágább és olcsóbb majd újabb bizonyítékai szereszként annak, hogy a börtörzsegek továbbra is köztelettel tartanak, vagy csak legújabbat érdeklőben hirtelrelik a nagy termést és az árak várható hanyatlását? A természet illőtlőleg különben ma már nem szorultunk a kereskedők jósolásaira; fájdalom, a megejtelt próbacéspések már meggyőztek arról, hogy 20 év óta sem volt az ideinél rosszabb termés az Alföldön, a hol két holdanként 10 q a jó közepes buzaer termés, míg ez ideig csak leg 8 q. Hogy a nyilvános terméskimutatókkal is foglalkozó gabonakereskedőknek erről tudomásuk ne legyen, alig hihető és hogy ennek dacára ajánlják, hogy a mostani semmi árák mellett süssünk a buza eladásával, és én meg sem tisztán a termelők érdekében történik.

Ha a kereskedők tényleg nem tudják, hát vegyék tudomásul az uton, hogy ott a hol előzött egy hónapnál 12 q-t vártaq egy két holdon ott lesz 8 q, a hol pedig 8 q-t vártaq ott csak 4—5 lesz.

Ne vegyék zokon sem a malomok, sem a kereskedők, ha mi termelők inséges termés mellett nem sietünk kevés nélkülözhető buzáink helyben 6/5 forinjjával eladni csak azért, hogy a közretől kereskedőknek és fogyasztó malomoknak ne legyen oka a panaszra. Mi nem csupán a malomok kedvéért természetük a buzákat, hanem valamelyes szerény, szegényes módunk megunk is szeretnénk megélni és ha mi az áremelkedés reményében a kevés eladható búzáinkat tartogatjuk, ezért ne tessék bennünket büntösként tekinteni. Tessék elhinni, hogy mintha a közretől oly nagy csapás, ha két holdanként 4—5 q buzákat adhatunk csak el 6/5 forintos áron, mintha a kereskedők minden másza gabonán két forintot veszik és valamint a kereskedők érdekében fekszik, hogy a gabonakereskedők minél előcsobbak legyenek, úgy a termelő előnyére válik, ha ekkor magasak az árak, de semmi esetre sem mondható bűnök, ha akár a "Pester Lloyd" hírdés szinben festi a várható rossz termést, akár a "Köztelek" valószínűnek mondja az árak emelkedését. Bő termés mellett siet a gazda az eladásra, rossz terméskor azonban tartózkodó, hármít is szuggeráljon egyik vagy másik újság.

Feltéve azonban, de meg nem engedve, hogy tényleg a "Köztelek" bírája volna, hogy azelőtt 1800 év termését nézve a mellett az, a minden áron már mult év augusztus-szeptemberben; ezen bűn nem terhel a "Köztelek" lelkismeretét, mert a gazdának csakis előnye származott abból, hogy nem kínáltaq céspéslékor fűnek-fának a buzáját. A termés nagyobb része eladott 8 1/2 és 8 forintos áron, ha tehát egy csekély része előcsobbban is addott el, az alábbá kínálatuk még mindig a mellett az, hogy helyesen cselekedtek a gazdák: midőn céspéslékor nem foszították az eladást. Látnuk is ide n, hogy esetleges bő kínálat reményében már igen olcsó árakat rebesteknek vonóknak; ezzel szemben bűn az, ha a termelő a gyér termésért jó árakat óhajt elérni? Meg lehet ugyan, hogy a céspéslékedeztetők lesz az alábbá kínálatuk még mindig a mellett az, hogy közpese eredményt ad, ellenben nagy lesz a család a céspéslé folyamán, mert a későn értek buzákat annyira megszorultak, hogy alig adták meg a magot és a költséget. Ez persze a tiszavideki Alföldre vonatkozik, hogy máshol minden a termés azt mások tudhatják.

Ezen sorok nem szándékoznak a ter-

melőt bármely irányban be befolyásolni, de az sem legyen irányadó, ha egy kereskedő kerekén és határozottan kimondja egy nyilvános értekezletben, hogy a buzákat annyira fogunk csak, hogy jó kivételbe van kiáltunk. Tévődött már egy nagyszerűben is és előcsobb megbízható módon döntendő el az a kérdés, hogy vajjon a közös vásárterületen belül lesz-e olyan a buzaer termés, hogy kivételről szó lehessen, mert mellesken mondvá, van ám olyan mintagazdaság, melynek elsőrendű buzaertermő földjén általában 4 q buzával sem termelt több két holdján.

K. E.

VEGYESEK.

Mal számuak tartalma:	Oldal
VI. OMGEK közleménye.	1139
Az elmúltéki gazdaságkongresszus Párisban.	1139
Földművelésügyi miniszternek a földművelésügyi bizottságok által benyújtott iratokkal szembeni válasza.	1140
Aratói eredmények a gabonafutárkérés kiáltásai	1140
Növénytermesztés.	1140
A komló érése és szedése.	1142
Takarmanyzás.	1143
A búkkönyv, mint tejtakarmány.	1143
Szőlőzet, Kertészet.	1143
Az almabór készítése és gondozása.	1144
Leveléskönyv.	1146
Vegyesek.	1147
Levegőveltem, légszűrés.	1148
Szerkesztői üzenetek.	1149

A m. kir. mezőgazdasági muzeum gyűjteménye a VII. ker. Keresztút 72. sz. emeleti házába megkezdte a hétfői és az ünnepek közötti napok kivételével:

napotk d. e. 9 óráig d. n. 1 óráig.

Helytől és az ünnepek közötti napokon a muzeum zárva.

A muzeum látogatása ingyenes.

A legközelebbi villamos-kocsimegállóhely a Keresztút-on; a városból jövet VII. ker., Ais-Érdekes utca sarkán, a városmenet VIII. ker., A Kendermész utca sarkán van.

A magyar kir. földtani intézet igazgatója a közönségek digitálisan nyitva áll minden vasárnap és csütörtökön, délutól 10—1 óig.

Más napokon, hétfő és péntek kivételével, délutól 10—1 óig, egy koron a személyenkénti bejövő díj lefizetése után tekinthető meg.

Halálozás. Csalóköz-megyeressi Szabadhegy Zoltán cs. kir. kamarás, a cs. és kir. 6-ik huszárezred kapitánya 6 es. és kir. Felsőkeresztes Lipót főherceg ur volt kamarai előjárója, több érdemrend tulajdonosa folyó év július 19-én meghalt.

Első kappankészítő tanfolyam Temesváron. Olvasónk előtt ismeretes azon nagy-szabados tevékenység, amelyet a legutóbbi háború év óta Darányi miniszter a baromfi-kiállítás emelése érdekében hozott el. Különösen nagy közértekeztséget látunk a tényleges ágazatban a Délvidéken, ahol egy létszék a baromfiérintézési újabb eljárások bevezetésére és fentartására a legjobb viszonyok állnak a baromfiérintézési közeg rendelkezésére. A Délvidéken ez év márczius havától mostanig 50 tojásterkeztető szövetkezet létesült, amelyek szép pénzügyi eredményekkel dolgoznak s a tényeztetet folyton fejlesztik. Darányi miniszter most ezen tojásterkeztető szövetkezetek működési körét újabb tényszerűen hajtja gyarapítani s e végül a Délvidéki Földművelésügyi Gazdasági Egyesületével egyetemesen folyó 20-tól augusztus 10-ig tartó kappankészítő tanfolyamot rendez, melynek vezetetője Hrabay Emil nagy, a földművelésügyi felügyelő bizta meg. E tanfolyam célja a Délvidéken nagy általánosságban ismeretlen kappankészítő eljárás gyakorlatilag megismertetni s a tanfolyam tartama alatt 48 községből 12-eg egy-két tanuló rendelkezett be, kik 12—12-es csoportokban 4—4 napig tanították a műtét megjelésére s a kappanoknál közvetlen a

műtét utáni 3 napi kezelésére. A baromfiérintézésessel foglalkozók előtt így világgá válik az a gyakorlati eredmény, a mely már az első éven érvényesül fog a baromfiak, mint kappanok felnevelése által, ott, ahol eddig mindössze 6-8 kappan a kappan nem ismerték. Abban a buzázó és sikeres akcióban, amely a baromfiérintézés terén újabb megindult, elsősorban is a Darányi miniszter intenczióit kell látnunk, de igazsággal szerint fel kell abban ismerünk a Hrabay Emil agillatását is, aki móta a baromfiérintézés vezetését kezébe vette, kitűnő szolgálatokat tett a magyar földművelésügyi miniszter ügyének egyaránt. És különösen a kismemberek pénzügyi viszonyainak javítása érdekében árunk szépméretűt ettől az akciótól, amely a baromfiérintézés eddig elhanyagolt terén igyekszik hasznosítani a közértekeztséget.

A Bihar megyei gazd. egyesület f. é. június 10-20-án Nagyváradon tartotta meg 6 ágazatú választmányi gyűlést. Ezen ig-vál. gyűlésen előterjesztették a földművelésügyi miniszter több rendbeli átiratát, u. m. a lisztivétel kedvezményes díjtételéről, tanulmánykúndarósról — teli előadók rendezéséről, sertésvesz elleni védekezésről szóló közrendelet stb. tárgyjában. Ezután beszámoló a gyűlés a f. é. május 10-28-án B-U-falujában az egyesület által rendezett szántófelügyeleti. Ezen szántófelügyeleti 10 földművelő és bérres jelentektek. Minden egyes szántónak 250□-öt terület lett kijelölve a felszántásra. A löggákkal szántók ezen 250 □ ölet 1—1 1/2—2 óra alatt szántottak fel — míg az úkrök 1 1/2—2 óra alatt végeztek el. A bíráló-bizottság Telegdi József elnöke által 5 versenyző részvételű 50—10 korona jutalmú. Ezután beszámoló a gyűlés az igazgató-választásnak a május 27-én Nagyváradon megtartott permotézis-kiváltás és versenyéről. Ezen kiállítás és versenyt Bothy László mint díszelőnk nyitotta meg a fentjelzett napon. A versenye Belsőbi, Budapestről és a vidéki városokból mintegy 17 gáros jelent meg, hogy a szép számban összegyűrt szőlősgazdálkodók, kertészek, permotézis és kőműves eszközeiket a bíráló-bizottság A) önműködő permotéziskől 4 érmet adott ki a gyárosknak B) Emeltyűs permotéziskől: 6 drb érmet — C) Hátú kőpermotéziskől 5 drb érmet. — D) Kézi kőpermotéziskől 7 drb érmet vagy oklevéllel jutalmazta a kiállítását. A verseny igen nagy érdeklődés mellett folyt le — a mi legjobban igazolja, hogy ezen versenye Biharnek igen nagy szükségére volt. A földművelésügyi miniszter Balassa István vincerlelképezi igazgató — az O. M. G. E.-t Szilárdi Zoltán titkár képviselte. Elhatározta az egyesület, hogy a bemutatott jobb gépekkel vándor-permetézt rendez, hogy alkalom nyújtsanak a megyebeli lakosoknak ezek működését gyakorlatban is megismerkedni. A m. kir. földtani intézet 1900-ik évi felvétele. A m. kir. földtani intézet tagjai, a m. kir. földművelésügyi miniszter ur rendeltéből a folyó évben a következő területeket veszik fel részletesen. Posevitz Tiradar dr. osztálygeológus a felvételi idején első felében Míramaros-megyében, Bereznai és Sziaevár községek környékén a megjelölt helyeken Szepes-megyében, Svédler és Gősmőz-megyében Hezlova tájának folytatja részletes geológiai felvételeit. Szontagh Tamás dr. kir. bányatanácsos osztálygeológus, Bihar megye keleti részén, Kalota, Rév és Róssia határán végves részletes földtani térképezéseket. Telegdi Róth Lajos kir. főbányatanácsos főgeológus, mint osztálygeológus Torda-Aranymos-Álso-Fehérmegyében, Póny és Gyertyános környékén az osztály másodikat Torda-Pálfy Mór dr. kir. geológus ugyancsak Torda-Aranymos-megyében, az Aranymos-Északra eltérő vidéket folytatja geológiai felvételeit. Schafarik Ferenc dr. kir. osztálygeológus Krasó-Szőrénymegyében, Lugos és Nadrag vidékén vizsgálja és térképezi a földtani viszonyokat.

GEITNER és RAUSCH

Budapest, Andrásy-ut. 8. sz.

Ajánlják a Farkas és Faragó-féle

viharágyukat,

melyek minden eddigi hasonló találmányt úgy kivétel mint takarékos szemponciójából fölülmulnak.

➤ **Hegyközségeknek és gazda társulatoknak előnyös fizetési feltételek.** ➤

Magy. kir. államvasutak igazgatóság.
106727/F.V/1900. sz.

Hirdetmény.

Gabona és őrlmények soronkívüli szállítása az üzleti szabályzat 56. §. 3. pontjának előtte leírtétele, a díjazásbészert rakodási időnek 9 nappali órára való leaváltása és vámköltségre rendelt bizonyos szállítmányokan díjtelmes megőrzésre való elfogadása.)

A magy. kir. államvasutak igazgatósága közli, hogy a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmiügyi Miniszter ur engedélyje alapján az üzletszabályzat 56. §. 4. pontja alatti általános határozmányostól eltérőleg a Füzűdben, valamint általában a *vámköltségre* rendelt gabonaszállítmányokat és őrleményeket soronkívüli és elsősorban fogja továbbítani, míg a magyar bel. (Finnét kivéve) és a magyar osztrák föglomban a kocsimarkozvány tohorákrára néve (60 állatok és romlandó árukat kivéve) a felvételt és szállítási határidő iránt az üzletszabályzat 56. §. 3. pontját fogja alkalmazni.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága közli továbbá, hogy ugyanezen miniszteri engedély alapján a díjazásbészert rakodási határidőket mindazon árukra néve, melyek a mindenkori érvényes díjazásbészert határidőket mérőben érve, intézkedések történtek, hogy ott, a hol a felek kívánják, a ki- és be-rakodás a fől költségére a vasut állal fogyanatosították.

Hogy a szállítási község ezen intézkedés terhé lehetett ereklyé mérőben érve, intézkedések történtek, hogy ott, a hol a felek kívánják, a ki- és be-rakodás a fől költségére a vasut állal fogyanatosították.

Továbbá közlertársulati egyben közlertársulati még, hogy gabona-őrlmények, olaj- és romlandó árukat kivételével a vámköltségre rendelt egy egyéb kocsimarkozvány térszállítmányok, melyeknek elfuvarozása azonnal nem eszközölhető, a német vasut egyjelti üzletszabályzat 43. §. 5. póthatározmányja alapján esalis lehet elszállítatni, való ideiglenes megőrzésre fogadhatók el.

Ezen intézkedések folyó évi július hó 25-én lépnek életbe és visszavonásig érvényben maradnak.

Budapest, 1900. július 18.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 kr-ért (portamentesen)
kapható kiadóhivatalunkban.

A világhírt és hazánkban nagy elterjedtségnek örvendő amerikai

„Deering“-féle fűkaszalógepeket,
marokrakó aratógepeket és
kéveköti aratógepeket,
valamint egészen vasbéli
és acsósított kécséti
szénagyújtógepeket

(őgőrhelyeket) van szarvasosodás a t. gazdaságosságának akként ajánlat, hogy hogy minden alkalom szállított ilyen gépeket használatosságát és jó munkáját, nemkülönbön anyagának jószágát el-
váltalom a feltelesen:

Szénigépek esetén kérem a szerződéseket ezen gépekre nekem már most feladni, mivel azokat korlátolt számban hozatom Amerikából, megőrzésben, hogy kémi rendelkezéseket legmagyobb ajánlatomra a rá nem jönek képes fogyanatosítani.

PROPPER SAMU

az amerikai Deering-gyár kiz. képviselője

BUDAPEST, V., Váczli-körút 52. szám.
— Árjegyzékkel és előrendű bizonyítványokkal kívánatra készüszeggel szolgálok. —

41907/900. számhoz.

Bérleti hirdetmény.

A magyar tanulmányi alap tulajdonát képező szegzárdi uradalomhoz tartozó, Tolna vármegyében Szegzárd nagyközségtől 15-18 kilométer távolságra fekvő 2047^{1/2} kat. hold terület nagyságu ugynevezett „Janya“ pusztal, továbbá ugyan-
csak a szegzárdi uradalomhoz tartozó, Tolna vármegyében Szegzárd nagyközségtől 4 kilométer távolságra fekvő 1428^{1/2} kat. hold terület nagyságu „Palánk-lose és Agoston“ pusztal földbirtokai, melyeknek művelési ágai a haszonbéri és versenytárgyalási feltételekben vannak részletezve, a rajtok levő gazdasági épületekkel együtt, az alólírt miniszterium IX. ügyosztályában (V. ker., Vadász-utca 33. sz.)

f. évi szeptember hó 20-ik napján

tartandó írásbeli zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyalás utján 1901. évi október hó 1-től 1919. évi szeptember hó 30-ig terjedő 18 évi időtartamra

haszonbérbe fognak adatni.

Az I. koronás bélyeggel ellátott és a „Janya“ birtokra néve 5000 korona, a „Palánk-lose-Agoston“ birtokra pedig 3000 korona bántapénz letételét igazoló írásbeli ajánlatok a fent jelzett nap délelőtti 10 órájáig a miniszterium segédvivatali igazgatóságánál nyújthatók be.

A részletes haszonbéri és versenytárgyalási feltételek a miniszterium segédvivatali igazgatóságánál, valamint a szegzárdi kir. közalap. gazdasági felügyelőségél, a hivatalos orok alatt betekinthők.

Budapesten, 1900. évi július hó 12-én.

A vállalás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszteriumtól.

1187.

Bérbeadási hirdetmény.

A pápa-ugodi hitbizományi uradalomhoz tartozó s Pápa várostól 4 kilométernyi távolságra fekvő n. n.

„Borsósgyőri gazdaság“

1901. évi október 1-től

12 egymás utáni évre újból

haszonbérbe adatik.

A birtok a pápai, borsósgyőri és nyáradi határban egy tagban fekvő — 998 hold à 1200 □ ölével — belsőség-, szántó-, rét- és legelőből áll.

Borsósgyőr faluban kényelmes bérlőlak és egy eselédlak, a pusztá közepén a gazdasági épületek.

Bővebb felvilágosítás az urad. igazgatóságnál

PÁPÁN.

1182

Burgonyatermelők és szeszfőzdetulajdonosok különös figyelmébe!

A BURGONYAVÉSZ

legbiztosabb, legkényelmesebb kezelésü és a mellett legolcsóbb ellenszere

☞ a Dr. Aschenbrandt-féle **BORDÓI POR.** ☞

Ha ezen por oldatával **juliusban** és **augusztusban** megpermetezzük a burgonyabokrokat, nemcsak a zöldrészek időelőtti elszáradását, melyet a **burgonyavész** okoz, akadályozzuk meg vele, hanem még a **termés-mennyiséget is fokozzuk, a minőséget pedig megjavítjuk.**

— A dr. Aschenbrandt-féle **BORDÓI PORT.** —

Németországban, Olaszországban, Dániában a burgonyavész leküzdésére már egy évtized óta a legkitünőbb **gazdák, szeszfőzdek**, elismert gazdasági szaktekintélyek ajánlatára **állandóan** és a **legjobb sikerrel** használják.

☞ a Dr. Aschenbrandt-féle **bordói por** ☞

megszerezhető illetve megrendelhető

a „BORÁSZATI LAPOK“ kiadóhivatalában BUDAPEST, (Üllői-út 25.)

valamint

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

A bordói por ára

(loco Budapest a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté“-nek raktárában)

5	kgos	zsákokban	a	kg.	80	allér.
10	80	..
50	76	..

Egy kat. hold egyszeri bepermetezéséhez körülbelül 3–5 kg bordói porra van szükség.

Tessék összehasonlító kísérleteket tenni!

Ismertető füzetet és használati utasítást bárkinek bérmentve küld a „Borászati Lapok“ kiadóhivatala (Budapest, Köztelek) Üllői-ut 25.

Berlin, 1895. nov. 11.

Megkeresésére közlöm Önnek a következő feljegyzésemet:

Azon kísérleteknél, melyet a **Német burgonyatenyésztési állomás** Berlinben különféle gazdaságokban eszközöltetett, hogy a réznek, mint a **burgonyabetegség ellen** szernek hatását tanulmányozzák, **különösen** kedvező eredménnyel alkalmazták a Dr. Aschenbrandt által gyári uton előállított **bordói port**. Ez különösen ajánlható, mert ennek alkalmazása által **négyenké permetezésére szolgáló folyadéknak oldott részéből és rézátételeiből való körülményes és időrabló elkészítése elkerülhető, mert a port egyszerűen megfelelő mennyiségű vízben feloldjuk és nagyobb idővesztés és fáradság nélkül azonnal használatra kész és tartós, bordói oldatot szolgálhat.**

Dr. Eckenbrecher, tanár

a egyévtizedes kísérleti állomásának és tanintézetének igazgatója Berlinben.

Kristiania (Norvégia), 1895. okt. 11.

A nyáron két készítményével a **bordói porral** és **rézénporral** kísérleteket tettem a közönséges **burgonyabetegség** „*Phytophthora infestans*“ ellen.

Kísérletek **igen jól sikerültek.**

Ezen betegség a nálunk uralkodó rendkívül nedves időjárás folytán igen vészesdörmes volt, de két portnak alkalmazása által sikerült korlátozni. Ha kísérletemről szóló jelentésem nyomtatásban fog megjelenni, küldök Önnek belőle egy példányt. Addig is közlöm Önnek, hogy míg pl. egy izerzény burgonyafajnál „*Prima Donna*“ nál, melyből a nem kezelt részek 10 áron 1455 kg. egészséges és 1457 kg. beteg burgonya termett, a **bordói porból** készült keveréssel való háromszor permetezés után **2775 kg.** egészséges és 425 kg. beteg burgonya volt. „*Joan Solskær*“ „*Futid*“ nevű anyaga, a mellyel összehasonlító kísérleteket végeztem, **távtról sem nyújtott oly jó eredményt**, mint az Ön két gyártmánya. **Schøyen W. M.** állami kísérleti állomás főnöke.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gözekevel

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alatti címhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gépészeti vállalkos
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Intézői állás.

Herczeg Sulkowski József M. ő kegyelmességének
pánsoktal uradalmában egy

gazdasági intézői állásra

ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állásra kizárólag több évi gazdasági gyakorlatot
beigazoló oly egyének pályázhatnak, kik a magyaróvári gazdasági
akadémiát jó sikerrel elvégezték.

Tehenészet és tejgazdaságban gyakorlatilag jártas egy-
nek előnyben részesülnek.

A bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok **folyó hó 30-ig**
alólirot jószákgormányzóságához botorjesztendők.

Herczeg Sulkowski J. M. jószákgormányzósága
Arad.

1144

A legjobb kutszivattyuk

ugyszinte mindennemű szivattyukat,
minden czélra, csövekkel,

vizellátási

telepeket

Ca. 4. kir. övári adalító

készít 406

Anton Kunz

Mahr.-Weisskirchen.

Prospectusok ingyen.

Magy. kir. Államvasutak.
98955/sz.-hoz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. Államvasutak igazgatósága a jövő 1901. évben, esetleg 3 éven
át szükségessé fém-, acél- és vasnemi-anyagok szállításának biztosítását óhajtatva,
eziránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi augusztus hó 17-nek déli 12 óráig be-
terjesztendők. a bánáptéren pedig folyó év augusztus hó 19-án déli 12 óráig
beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiség, ugyszintén
a különleges szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag- és leltár-be-
beszerzési szakosztályánál (Budapest, 1900. július hóban.

Budapest, 1900. július hóban.

(Utányomás nem díjaztatik.) A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

olcsó ár, elsőrendű minőség és czélszerű szerkezetüknel fogva országszerte legjobb hírnévnek és kelendőségnek
örvendenek.

Árjegyzékekkel és árajánlattal szívesen szolgálok.

Bächer Rndolf

cs. és kir. kizárólagos ekegyára

BUDAPEST,

VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.

Magyarországi vezérképviselő: **Szűcs Zsigmond.**

Az

„Unicum-Drill“

egytemes **szorhavetógép** sokoldalú haszná-
latosságánál, czélszerű szerkezeténél fogva egész
Európában

a **legjobb hírnévnek** és

a **legnagyobb kelendőségnek**
örvend, ezeznél fogva az összes eddigi vetőgépek
között az

első helyet foglalja el.

Árjegyzék és bővebb felvilágosítással készséggel
szolgál:

cs. és kir. szab. kizárólagos vetőgépgyára

Budapest,

VI. ker., Nagymező-utca 68.

Meliehar Ferenez